

מותר לתלות מזווה בשרשרת על הצואר או במכונית כשעושה כן מצד אמונה לשם שמירה כעין קמיע. וכן לאוחזה בידו כסגולה להצלחה במשפט. ועיין בהערה.

כ"כ מופה"ד זצוק"ל בספרו הבהיר הליכות עולם (ח"ה) פרשת כי תבוא סעיף ד) שנשאל האם מותר לתלות מזווה בשרשרת במכונית או על חלקת צואריו כעין קמיע לשמירה? והשיב בה"ל: לכאורה יש להביא ראיה מהגמרא ברכות (כ"ג ר"ע) הואיל ושרינהו רבנן נטרין. פירש"י, ישמרוני התפילין מן המזיקים. ויש לדחות ובשו"ת אגרות משה פיינשטיין (חיד"ד ח"ב סימן קמא ענף ג) כתב, שלדעתו אם נושא אדם מזווה על צוארו לכוונת שמירה אין בזה איסור, כמבואר בתוספות יו"ט (כלים פרק יז משנה טז), שמפרש כן בכוונת הרמב"ם (כלים פ"ב ה"ב) וכו'. וכן מצינו בירושלמי (פאה פ"א ה"א) דרבי שלח לארסבן (שהיה נכרי) מזווה לשמירה. ובשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"ב סימן קא) למד מזה שמוותר ליתן מזווה לנכרי אם יודע הוא שהנכרי ינהג בה מנהג כבוד. וע"ע בספר יפה ללב (ח"ה) יו"ד סימן רצא, דף ס ע"ב) ובשו"ת ברית יעקב (חאה"ע סימן כד, דף מ ע"ב בד"ה ואין). ע"ש. ואין לאסור לתלות המזווה בשרשרת על הצואר מטעם שאמרו (ברכות כד.) והיו חייך תלואים לך מנגד, זה התולה תפלו, וכתב הג"א (סימן מ סק"א) סידורים הקבועים בלוחות שבהם שלשלאות של כסף אסור לתלות אותם בהם. ולא דמי לתפילין שמותר לתלותם בכיסם, דהתם כיסם כלי בפני עצמו הוא, משא"כ

שאל ומשיב | נאמן ס"ט

שאלה: כששואלים שאלת תינוק על השמות הקדושים שקרויים זה לזה כגון הו"ה אלקינו, אם תינוק קוראן כתיבה אחת פסול ואם כשתי תיבות כשר. אבל כאן יש בעיה שהתינוק יקרא את השם ככתבו. האם יש לשאול אותו שישפור כמה תיבות יש בשורה זו. ואז כפי שיאמר נדע אם קראן כתיבה אחת או כשתיים, או שיש עצה אחרת?
תשובה: אפשר, או לשאול אותו בפשטות האם זו מלה אחת או שתיים.
שאלה: שם שד"י שנכתב מאחורי המזווה כנגד הריח, האם מותר לקולפו באומנות ולכתוב מחדש כנגד תיבת "והיה"?

אור ההלכה

מס' 129 | כסלו תשפ"ב | שנה י"ב | לע"ג יוסף בן כונה, טובה בת צלחה ע"ה

סמן הסת"ם
יד רפאל
הוצאה, נספחה וחקי תולדה

שע"י ישיבת "כסא רחמים" ספרדית
ע"ש החסיד העניו רבי רפאל מאזח אביו של הנח"ק "איש מצליח" זצ"ל
בבשואות: מרן מופת הדור הראש"ל רבנו עובדיה יוסף זצ"ל
ממרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבנו שא"י מאזח שליט"א
כתובת: רח"ו הרב עוזיאל 26 ב"ב. טל': 03-5747316
בימים א - ה, בין השעות 14:00 - 13:00

דבר העורך

יצאה לאור חוברת "משנת המגיה" עם תמונות האותיות

בשורה משמחת לסופרי סת"ם ומגיהים כי 371 שאלות על כל צורת האותיות שהובאו יצאה לאור ברוב פאר והדר חוברת "משנת המגיה" שאלות חזרה על ספר יריעות שלמה ח"ג ועל הכללים בצורת האותיות מיריעות שלמה ח"ב. והיא משמשת כהכנה למבחן למגיה מוסמך מטעם יד-רפאל. החוברת יצאה לאור בסדר חדש עם תמונות

ביד רפאל מכינים דור של מגיהים תלמידי האותיות, כדי שהלומד כשיקרא כל שאלה ידע לאיזה תמונה השאלה מתייחסת, ולא יצטרך לחפש את התמונה בספר. בחוברת המגיהים הגדולה בישראל.

הודעות המכון

העלון יוצא לאור בסיוע: רצועות "כתר ההידור", יצור כל סוגי הרצועות לתפילין, עור עליון עבודת יד, ועבודת מלונה, שתורות משני הצדדים. וכל שלבי הייצור נעשים עם כל ההידורים ההלכתיים ע"י אברכים יר"ש, כמו כן הרצועות עומדות תחת בקרה טכנולוגית צמודה על איכות הרצועות ע"י מומחים מהשורה הראשונה. בהשגחת: הרה"ג רבי שלמה מחפוד שליט"א והרה"ג רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א והרה"ג רבי שלמה מועלם שליט"א. כתובת המפעל: א.ת. נתיבות ת.ד. 5077 טל: 08-9933597 נייד 050-6740000 hazotm@walla.com

לקבלת העלון: בבית ההוראה ניתן לקבלו חינם בין השעות 14-13. בדואר: דמי מינוי לשנה 50 ₪ עבור 12 גליונות, אם שולחים צ'ק יש לכתוב לפקודת: "הרב שלמה מועלם". ת"ד 6357 פתח תקוה

שאלות מבית הוראה יד - רפאל

מאת הרב א"ר שלמה מועלם שליט"א
מח"ס יריעות שלמה ד"ח וראש המכון

א. שאלה: סופר שרצה לכתוב אות ר"ש ובטעות כתב דל"ת, הוסיף דיו לאות לעגלה ועשותה ר"ש כראוי ואחר שהתייבש הדיו, רצה לייפות את רגלה לעשותה דקה בסכין וגרד מעובייה, האם יש לפסול משום שפנים חדשות באו לכאן, שהרי הדיו שהוסיף לעשותה עגולה, שוב חזר וגרדו ונגעשתה עגולה ע"י הסכין ולא בכתיבה?.

תשובה: ראיתי מה שכתב הרב משה אהרן חזן שליט"א שהובא בחוברת "פעמי יעקב" גליון כסלו תש"ע בשם הגרמ"ש קליין שליט"א לפסול בזה, משום חק תוכות. וכתב עוד דוגמאות כגון: כ"ף פשוטה בזוית שהוסיף דיו לעגלה, ואח"כ גרד את הדיו שהוסיף כנ"ל ברי"ש. וכן מ"ם פתוחה לא פגימה בין גג הוא"ו לנו"ן, והוסיף דיו מכאן ומכאן לעשות לה פגימה בדיו, ואח"כ גרד מעט בסכין להעמיק את הפגימה, ושוב מחק את הדיו שהוסיף בתחילה. ע"ש.

הנה גדר חק תוכות מבואר בדברי רבותינו הראשונים שכתבו דוקא באופן שהאות נשחתה צורתה דהיינו שנראית כאחרת או שאין שמה עליה, והסופר גורד בסכין ומחזירה לצורתה הוי חק תוכות, כמ"ש הרא"ש והו"ד בטור (סימן ל"ב סעיף י"ה) וכן משמע מדברי מרן בב"י שם, וכ"כ המרדכי בגיטין (דף שד"מ) והסמ"ג וסה"ת (סימן ר"ה) ומחזור ויטרי (ח"ב הלכות תפלין) ותרומת הדשן (סימן קכח) וכ"כ מרן הב"י באה"ע (סימן קכה בבאור דברי סה"ת) והרמ"ע מפאנו (סימן לו ד"ה דע). וכן הסכימו כל האחרונים, אבל אות כשרה מותר לגרוד בה להעמידה על עיקר צורתה.

ואפילו אות שנחלקו הפוסקים בכשרותה ונפסקה הלכה כהמכשירים, מותר לגרוד בה ולהעמידה על עיקר צורתה, כמ"ש המ"א (סימן לב סק"ג) דאם כתב החי"ת כדל"ת ז"ן יגרוד מן הדל"ת עד שתעשה

ז"ן, ע"כ. ומבואר שמוותר לגרוד את החלק היתר כיון שכעת צורתה עליה לא הוי חק תוכות. אמנם הפמ"ג (א"א סק"ג) כתב שיש לתמוה על המ"א דלפ"ד הוי חק תוכות, כל שאינו עושה מעשה בגוף האות. ע"ש. אבל הרב לבושי שרד שם כתב שאין בזה חק תוכות דגם לכתחילה היתה כשרה, ובחינם נתקשה הפמ"ג. וכ"כ המחצה"ש שם, וכ"כ המקדש מעט (גידולי הקדש כלל טו אות טו) דלק"מ דגם דייעבד כשר ד' ז' רק כשאפשר בעי לתקן ולגרוד ואין כאן חק תוכות. וכ"פ המשנ"ב (משנ"ס אות ח). גם הפמ"ג עצמו חזר בו וכתב גבי אות ה' דאם הרגל כנגד אמצע הגג יכול לגרוד הגג שיהיה שוה לרגל, כי י"א שכן צורתה, ואפילו למאן דפסל, יש לסמוך ולומר דלא הוי חק תוכות כיון שצורתה עליה. ע"כ. ומבואר שהפמ"ג מודה לזה. וע"ע במש"כ בסה"ק יריעות שלמה ח"ב כלל כח הערה 7-8. וא"כ בנד"ד שהאות כשרה לכל הדעות בודאי שמוותר לגרוד בה ולהעמידה על עיקר צורתה.

ולכן בכל הדוגמאות שהביא הרב הכותב צורת האות עליה, ולאחר שהסופר הוסיף לה דיו לעגל הזוית וכיו"ב, נעשתה התוספת כחלק מן האות לכל דיניה, ומותר לגרודו ולהעמידה על עיקר צורתה, ואין בזה חק תוכות, כיון שלא מצינו חק תוכות באות כשרה. וכל החילוק בין דיו חדש לדיו מקורי לענין חק תוכות, אין לו שורש וענף לא בראשונים ולא באחרונים, והגרמ"ש קליין שליט"א לא הביא שום ראיה לדבריו אלא מסברא. ובאחרונים מצאנו ראיות להיפך. עיין להגאון מהרש"ק בשו"ת סת"ם (הלכות ס"ת סימן יא) שהורה לסופר שכתב שם הו"י"ה כפול, לקלוף את השם השני ולהאריך את גג הה"א האחרונה שבשם, ולכתוב רגל שמאלית בסופה ואח"כ לגרוד רגל הפנימית, ולא חשיב כמוחק את השם ע"י הוספת הרגל כיון שיש תואר ה"א. ע"ש. ומבואר דפשיט"ל שאין בגרירת הרגל המקורית משום פנים חדשות בחק תוכות. וכדבריו כתב הגאון רבי דוד פארדו בשו"ת מכתם לדוד (עמוד קה ד"ה אמנם) שיש למשוך הגג ולהוסיף רגל ואח"כ למחוק הרגל הפנימית. ע"ש. המשך בגליון הבא א"ה

פינת ההלכה

איסור מחיקת השם

כא. אסור להדביק על השם נייר עם דבק או מדבקה, או למרוח עליו נוזל מחיקה, כגון: "טיפקס", משום שמוחק את השם. וכן שם שכתוב על הקיר, אסור לצבוע את הקיר או להדביק עליו טפטים, אלא יש לכסות את השם בנייר ולשים דבק רק בקצוות ולא כנגד מקום השם, ועל זה לצבוע או להדביק מדבקה או טפטים, באופן שאם יסירו את הנייר יתגלה השם ולא ימחק.

כב. מותר להעביר עט בצבע זרחני על השם

לצורך הדגשה, כיון שצבע העט בהיר מאוד והשם עצמו נשאר שחור ולא נמחק ממנו דבר, כגון: בתיקון סופרים שממנו מעתיק הסופר, וכדי שיזכור לקדש את השמות מעביר עליהם את העט והשם בולט ע"י שנצבע הרקע שמסביבו בצבע אדום או צהוב. במה דברים אמורים, בתיקון סופרים שנדפס במכונת דפוס, שהצבע שחור עמיד ויציב. אבל דפים שצולמו במכונת צילום מסמכים או במדפסת מחשב, הכתב נוצר ע"י אבקה שחורה הנדבקת לנייר ע"י חום ואין לה אחיזה חזקה בנייר, יש להמנע ולא לעבור על השם עם העט, כיון שבהעברה זו נמחק משהו מהשם, אלא יש לצבוע בין האותיות ולא על אותיות השם עצמן.

[מתוך יריעות שלמה ח"ד]

הגה כהלכתה | מדור מקצועי

סגירה הרמטית

אזהרה - לאחר ההגהה מוסר המגיה את הפרשיות להכנסה לבתים, לתפירה וסגירה הרמטית. על המגיה לברר ולודא שהאדם המכניס את הפרשיות לבתים יתפור תחילה בגידים ואח"כ יניח דבק בין התיתורא לבית, שאם הוא ידביק תחילה ואח"כ יתפור, הרי התפלין פסולים, והמגיהן אינו יוצא ידי חובה גם ברכתו לבטלה.

הסרת המדבקה ושאריות הצבע

לאחר הכנסת הפרשיות וסגירה הרמטית

והרכבת הרצועות, יש להקפיד לפני מסירתן ללקוח, להסיר את מדבקת הנייר שבתחתית התיתורא התחתונה (שהודבקה של כדי למנוע לכלוך התיתורא בצבע). וכן לנקות בעזרת סכין מס' 10 את שאריות הצבע ואת חותמת המפעל שהוטבעה שם. ויש ליזהר לגרד בעדינות שלא יחתוך בטעות את גידי התפירה. אם שכח המגיה לנקות את שאריות הצבע או את הטבעת החותמת, אין זה חוצץ והתפלין כשרות. אבל אם שכח להסיר את מדבקת הנייר הרי זו חוצצת.

[מתוך יריעות שלמה ח"ב]